

Nr 455.

Av herr **Månsson** i Erlandsro, i *anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 97, angående den statsunderstödda egnahemsverksamheten.*

I Kungl. Maj:ts proposition nr 97 angående allmänna grunder för den statsunderstödda egnahemsverksamheten föreslås såsom låneförmedlare även vissa bolag och egnahemsföreningar, vilka uppfylla i särskild kungörelse närmare föreskrivna villkor. Dessa bolags och föreningars verksamhet har även i infortrade yttranden från länsstyrelser och hushållningssällskap i många fall varmt vitsordats.

Skola ifrågavarande bolag och föreningar kunna utöva sin gagnande verksamhet på ett tillfredsställande sätt, är det dock önskvärt, att de såsom låneförmedlare i den statsunderstödda egnahemsverksamheten för inköp och försäljning av egnahemsjord icke onödigt betungas med att, enligt 1925 års lag om rätt att besitta fast egendom, söka Kungl. Maj:ts tillstånd för jordförvärv i varje särskilt fall. Denna föreskrift ställer nämligen dessa förmedlingsorgan i sämre ställning vid rörelsens utövande än enskilda i rent affärssyfte verksamma fastighetsförmedlare, vilka utan särskilt tillstånd eller offentlig kontroll kunna inköpa jord.

För att göra ett fördelaktigt förvärv av jord är det ofta ett nödvändigt villkor, att affären kan göras snabbt. En jordägare ställer sig ofta tveksam till en försäljning, då jordförmedlaren nödgas göra sitt förvärv beroende av, att han efter en avsevärd tid framåt erhåller tillstånd till detta. Vanligen önskar jordägaren att omedelbart få ut en viss del av köpeskillingen kontant. För jordförmedlaren är det vanskligt att gå med härpå. Erhåller han ej tillstånd att förvärva fastigheten, skall avtalet återgå, men förhållandena kunna då vara sådana, att hans rätt att återfå vad som betalats är av föga värde. Det är tydligt, att såväl nödvändigheten att göra jordförmedlarens jordförvärv beroende av tillstånd som svårigheten att utbetala någon större del av köpeskillingen kontant icke äro ägnade att underlätta jordförvärv till billigt pris.

Det kan vidare synas vara mindre förenligt jämväl med hithörande koncessionslagstiftnings allmänna syften, att en förening av här avsedd art, som — under offentlig uppsikt och med stimulans av statsmedel — för sina medlemmars och andra mindre bemedlade jordspekulanter räkning arbetar för att på lämpligt sätt överföra jord i händerna på självägande jordbrukare, skall i princip vara hindrad att förvärva jord på grund av lagbestämmelser, som torde tillkommit just för att befordra, att

den produktiva jorden innehaves av sådana personer, vilka lämpligen böra bruka och besitta dylik jord. Att märka är nämligen, att hithörande föreningar och bolag icke ha till uppgift att förvärva fast egendom för fortsatt besittande, utan endast för att befrämja en ur allmän synpunkt önskvärd överflyttning av jord från större jordägare till själväggande småbönder.

Det kan förtjäna anmärkas, att lagen den 30 maj 1916 om vissa inskränkningar i rätten att förvärva fast egendom eller gruva eller aktier i vissa bolag icke gäller förening, som erhållit statslån från egnahems-lånefonden.

Lagen av den 18 juni 1925 gällde som bekant från början endast de norrländska länen, och det har möjligen berott på ett förbiseende, att, då densamma utsträcktes att gälla för hela landet, undantag från dess tillämpning icke gjordes beträffande förening, som erhållit lån ur egnahemslånefonden.

Såsom ovan utvecklats, innebär den i 1925 års lag stadgade skyldigheten för egnahemsföreningar att inhämta Kungl. Maj:ts samtycke till fastighetsförvärv ett understundom ganska betungande hinder för föreningarnas verksamhet. För ett fullt utnyttjande av den organisation av egnahemsverksamheten, som föreslås i Kungl. Maj:ts proposition nr 97 angående den statsunderstödda egnahemsverksamheten, är det önskvärt, att detta hinder undanröjes. Under återopande härav får jag, i anledning av Kungl. Maj:ts nyssberörda proposition nr 97, härmed hemställa,

att riksdagen må besluta att i 1925 års lag om rätt att besitta fast egendom vidtaga sådan ändring, att egnahemsförening eller bolag, som av Kungl. Maj:t antagits såsom låneförmedlare för den statsunderstödda egnahemsverksamheten, måtte befrias från skyldighet att inhämta Kungl. Maj:ts tillstånd till fastighetsförvärv.

Stockholm den 16 mars 1928.

Nils Månsson.